

Redactie en correctie in het AI-tijdperk

Module 1 · AI begrijpen, professioneel gebruiken en kritisch beoordelen

Van bedreiging of vaag begrip naar bruikbaar vakinstrument

Deze module doet drie dingen tegelijk

01	Begrijpen	Een helder en realistisch beeld van wat AI wel en niet verandert.
02	Verkennen	Drempelvrees wegnemen en professionele nieuwsgierigheid oproepen.
03	Beginnen	Een bruikbare basis leggen om AI gericht in te zetten.

Eén vraag stuurt de hele module

**Wat betekent de opkomst van AI
concreet voor jouw werk als
redacteur of corrector?**

Niet: wat kan de tool allemaal? Wel: wat verandert er in jouw vak?

Na afloop staat er een bruikbare basis

BEGRIJPEN

Generatieve AI kunnen plaatsen
Veranderingen in het proces zien
AI als hulpmiddel benaderen

TOEPASSEN

Goed en slecht gebruik onderscheiden
Een AI-omgeving kunnen inrichten
Effectief prompten en doorvragen

Conversation design: van losse vraag naar een doelgericht werkgesprek

De professionele meerwaarde wordt zichtbaarder

AI neemt uitvoerend werk over. Daardoor komt scherper in beeld waar het vak werkelijk om draait.

Meerwaarde	zien waar menselijk oordeel juist belangrijker wordt
Strategie	minder defensief en bewuster met AI omgaan
Positionering	de eigen rol helder uitleggen aan auteur en opdrachtgever
Vorbereiding	klaar zijn voor concrete toepassing in module 2

Voor freelancers telt ook de zakelijke vertaling

Wat betekent AI voor...

werkwijze

efficiency

positionering

verdienmodel

Het bedrijfsmatige perspectief hoeft niet zwaar te worden, maar moet wel voelbaar zijn.

AI verandert de werkwijze, niet de noodzaak van het vak

**AI haalt het vak niet weg,
maar verandert wel hoe een goede redacteur werkt.**

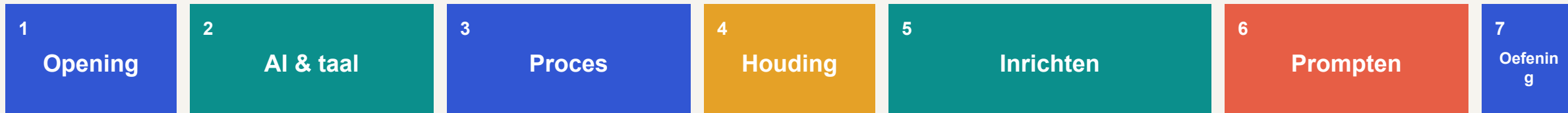
De rol verschuift

uitvoerder

beoordelaar · denker · begeleider ·
kwaliteitsbewaker · adviseur

Wat gaan we doen?

De grootste blokken zijn doen-blokken: inrichten, prompten en live vergelijken.

Veranderdruk en perspectief

Wat er speelt

minder of ander werk
veranderende verwachtingen
onzekerheid over tarieven en rol

Ermee omgaan

doemdenken helpt niet
AI is geen wondermiddel maar wel een tool
Leer professioneel omgaan met een nieuwe
realiteit

Urgentie zonder paniek. Nieuwsgierigheid zonder naïviteit.

Een taalmodel voorspelt taal en kent jouw bedoeling niet

TAALMODEL

Genereert een waarschijnlijk vervolg op basis van patronen in enorme hoeveelheden tekst.

Sterk in formuleren en patronen herkennen. Zwak in waarheid, bedoeling en context zonder instructie.

ZOEKMACHINE

Zoekt en rangschikt bestaande bronnen en pagina's die bij je vraag passen.

Geeft vindplaatsen. Een taalmodel formuleert een antwoord — ook wanneer het dat antwoord niet weet.

Vloeiend is een vormkenmerk, geen kwaliteitsbewijs.

AI is nuttig als meelezer, maar riskant als eindredacteur

Redelijk bruikbaar

- samenvatten en structureren
- varianten voorstellen
- inconsistenties signaleren
- toonverschillen benoemen
- redactielijsten helpen maken

Slecht of riskant

- feiten verzinnen
- stijl gladstrijken
- nuance wegdrukken
- verkeerde aannames doen
- zwakke argumentatie overtuigend brengen

Ontmasker AI niet, maar redigeer de symptomen

Geen detector kan met zekerheid bewijzen dat een passage door AI is geschreven.

Voor een redacteur is een betere vraag:

Waar wordt de tekst generiek, mechanisch, vlak of inhoudelijk leeg?

Pseudo-contrast

Niet X. Niet Y. Maar Z.

Stapelstaccato

Korte zin. Nog één. En weer één.

Schijnhelderheid

Soepele formulering zonder concrete informatie.

Herhaling

Dezelfde gedachte in steeds een andere jas.

Generieke toon

Vlekkeloos, voorspelbaar en zonder auteursstem.

Opvulling

Abstracte conclusies die niets nieuws toevoegen.

AI helpt in elke stap anders. De mens houdt het laatste woord

Stap	AI helpt	Mens beslist
Manuscript verkennen	samenvatten, patronen vinden	relevantie en eerste oordeel
Structuur analyseren	doublures en hiaten signaleren	doelgroep en bedoeling duiden
Ingrepen formuleren	opties en varianten voorstellen	keuze en proportionaliteit
Stijl bewaken	afwijkingen aanwijzen	auteursstem en nuance beschermen
Afstemmen	feedback helpen ordenen	relatie en gesprek met de auteur

AI verkent en versnelt, maar de redacteur interpreteert

AI als

**versneller
verkenner
meelezer
sparringpartner
suggestiemachine**

Mens als

**interpretator
kwaliteitsbewaker
stijlgevoelige beslisser
contextlezer
gesprekspartner**

Eindverantwoordelijkheid is geen functie die je kunt uitbesteden.

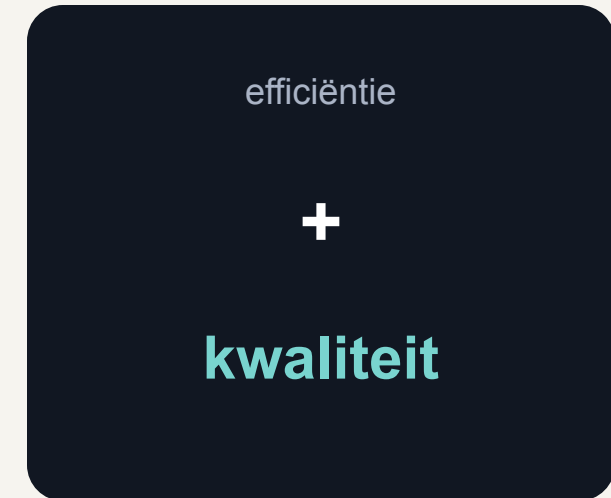
AI-gebruik is een professionele vaardigheid, geen trucje

- 01 — goede vragen formuleren
- 02 — output kritisch beoordelen
- 03 — iteratief werken
- 04 — normen en stijl expliciet maken
- 05 — weten wanneer AI níét nuttig is

De winst zit niet alleen in snelheid

Een goede AI-werkwijze kan leiden tot...

- betere voorbereiding
- scherpere analyse
- systematischer werken
- beter onderbouwde feedback
- meer ruimte voor redactioneel denkwerk

Betere output begint vóór de eerste opdracht

1 · ROL

Wie moet de tool in dit gesprek zijn?

redacteur van managementboeken
corrector van non-fictie
meelezer op structuur en toon

2 · CONTEXT

Wat moet de tool weten om goed te kunnen werken?

type tekst en genre
doelgroep en gewenste toon
opdracht en projectfase

Een rol zonder context blijft toneelspel.

Maak je redactionele standaard expliciet

Criteria

let op doublures
signaleer perspectiefwisselingen
behoud de stem van de auteur

Beperkingen

herschrijf niet tenzij gevraagd
vul ontbrekende feiten niet zelf in
wees terughoudend met clichés en opvulling

**Hoe preciezer jij kwaliteit definieert,
hoe bruikbaarder AI kan meedenken.**

Bouw een werkgesprek, geen verzameling losse prompts

LOSSE VRAGEN

Vat dit samen

Maak dit beter

Controleer de stijl

Eén gesprek per manuscript of project

rol + context

criteria + grenzen

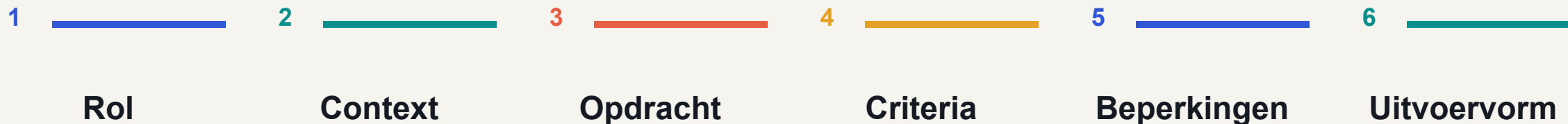
analyse

doorvragen

beslissen

Context blijft beschikbaar — het gesprek wordt beter.

Een goede redactieprompt heeft zes onderdelen

**Wie ben je? · Waar gaat dit over? · Wat moet er gebeuren?
Waarop beoordeel je? · Wat mag niet? · Hoe wil je het resultaat?**

Eén stevig raamwerk is bruikbaarder dan twintig losse prompttrucs.

Vergelijking: wat levert een zwakke en een sterke prompt op?

ZWAK

Maak deze tekst beter.

onduidelijk doel
geen criteria
grote kans op gladstrijken

STERK

**Analyseer eerst. Behoud de
auteursstem. Wijs vijf prioriteiten aan.**

afgebakende taak
expliciete norm
controleerbare uitvoervorm

Opdracht: één tekst, drie stappen

1

Inrichten

Geef de tool rol, context en opdracht.

2

Analyseren

Laat de tool de gekozen tekst onderzoeken.

3

Beoordelen

Bepaal wat bruikbaar was, wat niet en waarom.

Gebruik een tekst uit je eigen praktijk: menselijk, deels met AI gemaakt of verdacht AI-achtig.

Neem niet alleen de output mee, maar vooral je oordeel

Analyseer

de gebruikte prompt
een korte samenvatting van de output

Drie observaties

Wat werkte goed?
Waar ging het mis?
Wat doe je de volgende keer anders?

**Module 2 begint waar deze oefening eindigt:
concrete toepassing in het redactieproces.**

Eerste analyse van een manuscriptfragment

Je bent een ervaren redacteur van Nederlandstalige non-fictie.

Ik geef je straks een fragment uit een manuscript voor een breed publiek. Analyseer de tekst op structuur, helderheid, toon en doublures. Let speciaal op onnodige herhaling, te lange zinnen en abrupte sprongen in de gedachtegang.

Herschrijf nog niets. Geef eerst alleen een compacte analyse in vijf punten en sluit af met drie prioriteiten voor redactie.

Stijl en doelgroep bewaken

Je bent redacteur en stijlbewaker.

Beoordeel deze tekst op consistentie in toon en doelgroepgerichtheid. De auteur schrijft deskundig maar wil toegankelijk blijven voor niet-specialisten.

Wijs concrete passages aan waar de toon te abstract, te plechtig of te algemeen wordt. Geef per punt een korte toelichting en maximaal één verbetersuggestie.

AI-achtige tekst redactioneel onderzoeken

Analyseer deze tekst alsof je redacteur bent.

Ik vermoed dat de tekst deels met AI is gemaakt. Onderzoek niet of je dat kunt bewijzen, maar wijs wel passages aan die generiek, glad, herhalend, staccato of inhoudelijk leeg zijn. Let speciaal op geforceerde niet-constructies en mechanische contrasten.

Benoem per passage wat er stilistisch of inhoudelijk misgaat en hoe een redacteur dat zou aanpakken.